

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA V SOUVISLOSTECH

Tematický plán pro ŠVP – 8. a 9. ročník | RVP ZV 2025

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura v souvislostech je předmětem disponibilní hodinové dotace pro 8. a 9. ročník. Vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a z rámcového pojetí předmětového modelového ŠVP NPI ČR, které akcentuje funkční užívání jazyka, komunikaci, práci s texty, kritické myšlení, tvořivost a reflexi. Školní pojetí předmětu tento rámec konkretizuje především do literární a čtenářské oblasti: poskytuje rozšířený prostor pro soustavnou práci s uměleckým textem, literárními pojmy, žánry a směry a pro vnímání literatury v kulturně-historických souvislostech. Těžištěm výuky není encyklopedické osvojování údajů o autorech a literárních obdobích, ale aktivní četba, interpretace, porovnávání textů, dokládání závěrů textem, vyjadřování čtenářského prožitku, diskuse, vlastní četba a reflexe čtenářského učení. Literárněhistorické poznatky a informace o autorech a dílech jsou zařazovány v rozsahu potřebném pro porozumění konkrétním textům a jejich souvislostem. Podle povahy tématu žáci vyhledávají a kriticky posuzují informace, pracují s tištěnými i digitálními zdroji a vytvářejí kratší interpretační nebo tvořivé výstupy. Předmět navazuje na běžnou výuku Českého jazyka a literatury, rozšiřuje a prohlubuje její vzdělávací obsah a nevytváří paralelní soubor povinných literárněhistorických znalostí. Rozvíjí zejména klíčovou kompetenci komunikační, kulturní a digitální a základní gramotnost čtenářskou a pisatelskou; v souladu s modelovým ŠVP lze podle konkrétního tématu uplatňovat také průřezové téma Společnost pro všechny. Výuka probíhá v běžné třídě bez dělení žáků na skupiny.

Časová dotace: 8. ročník – 1 vyučovací hodina týdně (33 hodin ročně); 9. ročník – 1 vyučovací hodina týdně (33 hodin ročně).

Časové zařazení: Časové zařazení učiva je orientační. Každý měsíc tvoří jeden hlavní tematický celek. Rozsah témat je zvolen tak, aby byl reálně zvládnutelný v hodinové dotaci 3–3–4–3–3–3–4–4–4–2 hodin. V každém tematickém celku je kladen důraz na aktivní práci žáka s konkrétním textem; literárněhistorické informace tvoří rámec pro porozumění a interpretaci, nikoli samostatný encyklopedický přehled.

8. ročník

Týdenní dotace: 1 hodina | Roční dotace: 33 hodin

Měsíc a časová dotace	Školní OVU pro 8. ročník	Učivo
Září – 3 h	Rozšiřuje a zpřesňuje slovní zásobu při práci s literárním textem; používá základní literární pojmy a při rozboru dokládá své závěry konkrétními místy v textu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-004 – Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	Obohacování slovní zásoby; význam slov v kontextu; základní literární pojmy; systematický rozbor přiměřeného uměleckého textu; práce s ukázkou.
Říjen – 3 h	Rozpozná základní znaky antické literatury, zasadí vybrané autory a díla do kulturního kontextu a interpretuje přiměřené ukázky s oporou o text. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	Antická literatura – základní kulturně-historický kontext; znaky; vybraní autoři a díla; mýtus, epos, drama; četba a rozbor ukázek.
Listopad – 4 h	Rozlišuje základní znaky biblického textu, legendy a pověsti; porovnává jejich témata, postavy a způsoby vyprávění a formuluje vlastní interpretaci. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-012 – Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text. JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.	Bible jako kulturní a literární text; legenda; pověst; charakteristické znaky žánrů; práce s vybranými ukázkami; porovnávání textů.
Prosinec – 3 h	Charakterizuje vybrané rysy středověké literatury a při interpretaci ukázek propojuje obsah, formu a dobový kulturní kontext. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	Středověká literatura – základní znaky a souvislosti; duchovní a světská literatura; vybrané české a evropské texty; četba, rozbor a interpretace.
Leden – 3 h	Rozpozná vybrané znaky renesanční literatury a literárních žánrů epos, kronika a pověst; porovnává způsob zachycení člověka, události a světa v různých textech. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-012 – Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text. JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.	Renesance – znaky a vybraní autoři; epos, kronika, pověst; práce s ukázkami; porovnání žánrů a způsobů vyprávění.
Únor – 3 h	Rozlišuje znaky rytířského románu a balady, interpretuje jednání postav, konflikt a motivy a vyjadřuje vlastní čtenářský prožitek. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-014 – Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla. JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.	Rytířský román a balada – znaky, motivy, postavy, konflikt; četba a rozbor ukázek; srovnávání žánrů.
Březen – 4 h	Rozpoznává základní útvary lidové slovesnosti, vysvětluje jejich funkci a jazykové prostředky a tvořivě pracuje s vybraným folklorním textem. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. JKK-CJL-001-ZV9-016 – Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.	Lidová slovesnost – pohádka, pověst, píseň, přísloví, pořekadlo, pranostika, hádanka; znaky ústní tradice; interpretace a tvořivá práce s textem.
Duben – 4 h	Charakterizuje základní znaky světového baroka, propojuje literární ukázkou s dobovým kontextem a interpretuje vybraná díla či jejich části. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	Světové baroko – základní znaky, kulturně-historické souvislosti, vybraní autoři a díla; četba a interpretace ukázek.
Květen – 4 h	Charakterizuje specifika českého baroka, porovnává je se světovým barokem a při práci s ukázkami dokládá interpretaci textovými důkazy. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	České baroko – základní znaky, vybraní autoři a díla; duchovní a světská tvorba; porovnání se světovým barokem; rozbor ukázek.
Červen – 2 h	Shrnuje a propojuje poznatky o probíraných obdobích a žánrech, samostatně interpretuje přiměřenou ukázkou a s oporou o vlastní práci reflektuje svůj čtenářský a interpretační pokrok. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-007 – Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další	Shrnutí a propojování učiva; souhrnný rozbor textu; čtenářská reflexe a sebereflexe; stanovení dalšího cíle.

Měsíc a časová dotace	Školní OVU pro 8. ročník	Učivo
	jazykové vzdělávání. ZGC-PVL-000-ZV9-001 – S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.	

9. ročník

Týdenní dotace: 1 hodina | Roční dotace: 33 hodin

Měsíc a časová dotace	Školní OVU pro 9. ročník	Učivo
Září – 3 h	Používá literární pojmy při samostatnějším rozboru textu; rozpozná základní znaky klasicismu a osvícenství a interpretuje ukázky v dobových souvislostech. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	Literární pojmy a souhrnný rozbor textu; klasicismus a osvícenství – znaky, vybraní autoři a díla, kulturně-historické souvislosti, práce s ukázkami.
Říjen – 3 h	Charakterizuje preromantismus a počátky národního obrození, vyhledává podstatné informace o dílech a autorech a propojuje je s vlastní četbou. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-009 – Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci. JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.	Preromantismus; počátky a souvislosti národního obrození; vybraní autoři a texty; řízená i vlastní četba; práce se zdroji a ukázkami.
Listopad – 4 h	Vysvětluje základní souvislosti národního obrození a romantismu, porovnává jejich témata a hodnoty a interpretuje vybrané literární ukázky. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	Národní obrození; romantismus – znaky, autoři a díla; společenský a kulturní kontext; četba a srovnávací rozbor ukázek.
Prosinec – 3 h	Používá promyšlené čtenářské strategie při interpretaci romantického textu, dokládá závěry textem a vyjadřuje vlastní čtenářský prožitek. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-012 – Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	Romantismus – prohloubení; práce s delšími či náročnějšími ukázkami; motiv, postava, konflikt, kompozice, jazyk; interpretace a čtenářská odezva.
Leden – 3 h	Rozpozná základní znaky naturalismu a vybraných avantgardních směrů, porovnává odlišné umělecké postupy a interpretuje jejich účinek na čtenáře. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	Naturalismus a vybrané avantgardní směry – základní znaky, autoři, díla; práce s ukázkami; porovnání poetiky a výrazových prostředků.
Únor – 3 h	Charakterizuje hlavní tendence české literatury 2. poloviny 19. století, přiřazuje vybrané autory a díla do souvislosti a interpretuje přiměřené ukázky. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	Česká literatura 2. poloviny 19. století – hlavní proudy a skupiny, vybraní autoři a díla; společenské souvislosti; četba a rozbor textu.
Březen – 4 h	Interpretuje literární obrazy 1. světové války, rozlišuje perspektivu vypravěče a postav a posuzuje, jak text vytváří obraz historické zkušenosti. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-KCP-000-ZV9-001 – Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.	1. světová válka v literatuře I – historický kontext v nezbytné míře; vybraní čeští a světoví autoři; próza a poezie; četba, rozbor a interpretace.
Duben – 4 h	Porovnává různé literární způsoby zobrazení 1. světové války, kriticky pracuje s ukázkami a vytváří vlastní interpretační výstup založený na textových důkazech. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-012 – Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	1. světová válka v literatuře II – srovnávací práce s texty; různé perspektivy a žánry; delší ukázka nebo soubor textů; interpretační výstup.
Květen – 4 h	Třídí a propojuje poznatky o literárních směrech, samostatně provádí souhrnný rozbor neznámého textu a zdůvodňuje jeho zařazení pomocí znaků a textových důkazů. Vazba na OVU RVP ZV 2025: JKK-CJL-001-ZV9-015 – Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění. ZGC-BPO-000-ZV9-001 – Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.	Opakování literárních směrů; časová a myšlenková mapa; souhrnný rozbor neznámého textu; porovnávání období, žánrů, autorů a poetik.
Červen – 2 h	Prezentuje a reflektuje vlastní četbu, hodnotí svůj pokrok v interpretaci a čtenářství a stanovuje si další osobní	Shrnutí učiva; vlastní četba; krátká prezentace či čtenářské doporučení; reflexe

Měsíc a časová dotace	Školní OVU pro 9. ročník	Učivo
	čtenářský nebo jazykový cíl. Vazba na OVU RVP ZV 2025: ZGC-VZT-000-ZV9-001 – Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému. ZGC-PVL-000-ZV9-001 – S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.	a sebereflexe; osobní čtenářský plán.

Poznámka k vazbám na RVP ZV 2025

Školní OVU jsou formulovány jako konkrétní, pozorovatelné výsledky učení žáka. Navazují především na OVU vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura (zejména JJK-CJL-001-ZV9-004, 007, 009, 012, 014, 015 a 016) a na OVU základní gramotnosti čtenářské a pisatelské (ZGC-BPO-000-ZV9-001, ZGC-KCP-000-ZV9-001, ZGC-VZT-000-ZV9-001 a ZGC-PVL-000-ZV9-001). U každého tematického celku jsou uvedeny pouze 1–2 nosné vazby, které jsou přímo doložitelné činností žáka; tím se předchází formálnímu a předimenzovanému výčtu OVU.

Gradace mezi ročníky: v 8. ročníku žák upevňuje interpretační postupy, přesné užívání literárních pojmů a schopnost vnímat text v žánrových a dobových souvislostech. V 9. ročníku se zvyšuje míra samostatnosti při interpretaci a porovnávání textů, práci s textovými důkazy a zdroji, vysvětlování funkce obsahových a formálních prvků a při reflexi vlastní četby. Tato gradace odpovídá směřování OVU JJK-CJL-001-ZV9-015, jehož metodická podpora předpokládá využívání literárních poznatků při interpretaci a vyhledávání podstatných kontextových informací.

Poznámka k obsahu: chronologické a tematické členění vychází z požadavků vyučujících školy. Jednotlivé literární směry, období, autoři a díla slouží jako obsahový rámec pro rozvoj čtenářských a interpretačních dovedností. Vzhledem k časové dotaci 33 hodin ročně je v každém měsíci plánován jeden hlavní tematický celek a výběr autorů a ukázek musí zůstat přiměřený dostupnému času. Lednové téma 9. ročníku (naturalismus a avantgardní směry) je záměrně ponecháno podle školního zadání; při realizaci je vhodné zdůraznit rozdílné historické zařazení a poetiku těchto směrů, nikoli je představovat jako jeden společný literární proud.

Revize provedena podle aktuálního RVP ZV 2025 a předmětového modelového ŠVP NPI ČR. Ověřena byla správnost použitých kódů OVU, jejich znění, věcná vazba na činnosti žáků, přiměřenost počtu OVU, gradace mezi 8. a 9. ročníkem a realizovatelnost obsahu v roční dotaci 33 hodin.